N:o 32.

Ank. till Riksd. kansli den 21 mars 1903, kl. 11 f. m.

Betänkande, i anledning af väckt motion om höjning af postbefordringsafgifterna för inländska tidningar.

(1:a A.)

I en inom Första Kammaren väckt motion, n:o 26, föreslår herr *J. F. Nyström,* att Riksdagen ville besluta, att postbefordringsafgifterna för inländska tidningar måtte från och med år 1904 utgå med de belopp, som föreslås i kungl. generalpoststyrelsens underdåniga utlåtande öfver särskilda kommitterades förslag till ändring i gällande stadganden angående tillhandahållande af tidningar genom postverkets försorg af den 23 november 1901.

Till stöd för sitt ofvannämnda förslag anför motionären följande:

»Då Kungl. Maj:t i den till årets Riksdag aflämnade statsverkspropositionen förebådat dels införandet af nya skatter, dels också förändring af nyligen beslutade sådana, torde det vara i sin ordning att tillse, huruvida icke statsverket äfven på andra och delvis lämpligare sätt skulle kunna beredas ökade inkomster. Detta torde äfven vara nödigt af den orsaken, att man på goda grunder kan betvifla, att de af Kungl. Maj:t påtänkta nya statsinkomsterna skola lämna den afkastning, som i statsverkspropositionen beräknats.

Det faller då härvid närmast i minnet, hurusom Riksdagen redan den 29 april 1899 gjort en framställning om revision af gällande stadganden rörande tillhandahållandet af tidningar och tidskrifter genom postverkets försorg i syfte bland annat, att afgifterna härför skulle väsentligen förhöjas, så att de bättre motsvarade de verkliga kostnaderna för det besvär, som statsverket härigenom åsamkas.

Kungl. Maj:t tillsatte med anledning häraf en kommitté, hvilken redan den 4 mars 1901 inkom med vederbörligt förslag i frågan. Detta förslag blef därpå remitteradt till kungl. generalpoststyrelsen, som, efter att hafva hört postinspektörerna i riket, i särskildt yttrande af den 23 november 1901 i hufvudsak tillstyrkte kommitténs förslag, men dock i fråga om befordringsafgifterna för tidningar och tidskrifter föreslog en ytterligare höjning utöfver den af kommittén förordade. Denna hade nämligen i sitt förslag till taxa satt dessa afgifter så lågt, att de icke stego till mer än cirka 46 procent af statens verkliga utgifter för tidningsrörelsen. Poststyrelsen ansåg — som mig synes med rätta —, att det borde råda en något större samklang mellan befordringsafgifternas storlek och postverkets omkostnader för postbefordringen, samt föreslog därför, såsom nämndt, en höjning i de förra, dock ej större, än att fortfarande afgifterna blott motsvarade 63 procent af utgifterna för postverkets tidningsrörelse.

Ehuru nu en ganska lång tid förflutit, sedan detta generalpoststyrelsens förslag inlämnades till Kungl. Maj:t, har det ännu icke ledt till något förslag från regeringens sida till Riksdagen. Tidpunkten synes dock nu vara inne till genomförande af en reform, som både i sig själf är rättvis och billig och dessutom skulle högst afsevärdt öka statens inkomster från postverket. Poststyrelsen beräknade nämligen i sitt utlåtande, att de af densamma föreslagna högre befordringsafgifterna skulle, om de varit gällande 1898, hafva ökat postverkets inkomster detta år med 552,429 kronor 39 öre, alltså med en betydligt högre summa än den, som Kungl. Maj:t nu beräknar, att den föreslagna stämpelskatten å bankanvisningar och postremissväxlar skall afkasta. Dock torde sannolikt intet tvifvel kunna råda därom, hvilken af dessa afgifter med mindre olägenhet bör kunna påläggas.»

Nu gällande bestämmelser angående villkoren för tidningars och tidskrifters postbefordran återfinnas i kungl. kungörelsen den 11 maj 1883, som, med iakttagande af däri den 22 maj och den 11 december 1891 kungjorda förändringar och tillägg, har följande lydelse:

»§ 1.

Mom. 1. Önskar någon, att tidning, som inom riket utgifves å annan ort än där han bor eller vistas, skall honom genom postverkets försorg tillhandahållas, och anmäler han sig för sådant ändamål vid postanstalt till prenumeration å samma tidning, har han därvid att i förskott för den tid, hvarför prenumerationen sker, utöfver belöpande prenumerationspris, till postkassan erlägga en särskild afgift för tidningens postbefordran, hvilken afgift skall i allmänhet motsvara: för tidning, som utkommer mer än en gång i veckan, en femtedel af prenumerationspriset och för tidning, som utkommer endast en gång i veckan eller mindre ofta, en tiondedel af samma pris; men ej må för år och i förhållande därtill för kortare prenumerationstider öfverstiga

4 kronor, om tidningen utkommer oftare än två gånger i veckan och hvarje nummers ytinnehåll, beräknadt efter papperets ena yta, icke öfverstiger 90 kvadratdecimeter;

1 krona 20 öre, om tidningen utkommer två gånger i veckan och hvarje nummers ytinnehåll icke öfverstiger 90 kvadratdecimeter;

60 öre, om tidningen utkommer en gång i veckan och hvarje nummers ytinnehåll icke öfverstiger 90 kvadratdecimeter; eller

50 öre, om tidningen utkommer mindre ofta än en gång i veckan och hvarje nummers ytinnehåll icke öfverstiger 220 kvadratdecimeter;

börande dock härvid tillika iakttagas, att för hvarje gång, prenumeration å tidning vid postanstalt sker, beloppet af ifrågavarande afgift, ehvad prenumeration afser längre eller kortare tid och ehvad tidningens prenumerationspris är högre eller lägre, alltid skall utgöra minst 20 öre för hvarje särskildt tidningsexemplar.

Å tidning, som utkommer högst en gång i veckan, må prenumeration ske å enahanda villkor jämväl vid postanstalt å den ort, där tidningen utgifves.

Mom. 2. Planscher, hörande till tidning, som genom postanstalt blifvit förskrifven, varda afgiftsfritt med posten befordrade, när de utan särskild betalning utöfver prenumerationspriset åtfölja tidningen samt tillkännagifvande därom i denna finnes infördt.

Enahanda förmån tillkommer under samma villkor äfven tidningen åtföljande, af dess redaktion utgifna bihang därtill, dock med förbehåll, beträffande bihang till tidning, för hvilken på grund af mom. 1 nedsättning i den mot prenumerationspriset svarande befordringsafgift åtnjutes,

att tidningens ytinnehåll, sammanlagdt med bihangets, icke är större än som motsvaras af den enligt åberopade moment för tidningen beräknade postbefordringsafgift.

Mom. 3. För befordran med post af andra bilagor till tidning än planscher och sådana bihang, som i nästföregående moment omförmälas, erlägges enahanda afgift, som för försändelser under band, där icke i särskilda fall sådana omständigheter förekomma, att generalpoststyrelsen finner samma bilagor kunna och böra jämte den tidning, till hvilken de höra, med post befordras antingen utan särskild godtgörelse eller mot lägre porto än det, som med tillämpning af taxan för försändelser under band skolat erläggas.

För sådana officiella berättelser eller meddelanden, som enligt Kungl. Maj:ts föreskrift med Post- och Inrikes tidningar till allmänheten utdelas, äger postbefordringsafgift ej rum.

Mom. 4. Skulle tidning, för hvilken i taxa, som af generalpoststyrelsen utfärdas, befordringsafgiften blifvit upptagen till mindre än en femtedel af prenumerationspriset, upprepade gånger utkomma med större antal nummer eller med större ytinnehåll, än som jämlikt mom. 1 utgör villkor för en sådan lägre afgiftsberäkning, äger, på anmälan härom, generalpoststyrelsen förordna om afgiftens förhöjande vid den prenumeration å samma tidning, som därefter verkställes; och åligge dessutom i sådant fall tidningens utgifvare eller den, till hvilken prenumerationsmedlen skola af postverket redovisas, att för hvart exemplar af tidningen, som efter det kvartal, hvarunder förordnande om afgiftens förhöjning meddelats, blifvit genom postanstalt förskrifvet, till postkassan erlägga ett mot skillnaden i befordringsafgift svarande belopp, hvilket, där så ske kan, må vid sedermera skeende redovisning för influtna prenumerationsmedel innehållas.

§ 2.

Hvad i nästföregående paragraf är stadgadt rörande tidningar gäller äfven i afseende å tidskrifter, nummervis utkommande författningssamlingar eller handlingar, utgifna af sällskap eller föreningar o. s. v., när prenumeration därå vid postanstalt sker; och iakttages därvid, att Svensk författningssamling och Riksdagens protokoll med därtill hörande bihang samt länsstyrelsernas tryckta kungörelser, i fråga om befordringsafgiftens belopp, alltid utan afseende vare sig å det antal nummer, som i hvarje vecka

utgifves, eller å ytinnehållet hänföras till den klass af försändelser, för hvilken nämnda afgift är bestämd till en tiondedel af prenumerationspriset, men ej må för år öfverstiga 60 öre.

§ 3.

Varder, för att såsom försändelse under band med post befordras, till postanstalt aflämnadt exemplar af tidning, tidskrift, författningssamling, handlingar utgifna af sällskap eller föreningar o. s. v., hvarå ej prenumeration vid postanstalt ägt rum, skall för hvar särskild försändelse, ehvad denna utgöres af ett eller flera exemplar af samma eller olika tidningar eller tidskrifter m. m., befordringsafgiften utgöra 1 öre för hvar vikt af 50 gram eller öfverskjutande del däraf, dock så, att icke i något fall afgiften för en särskild försändelse understiger 4 öre, om den med post eller af landtbrefbärare fortskaffas, samt 2 öre, om densamma å postanstalt behandlas utan att med post eller af landtbrefbärare fortskaffas.

I öfrigt varda å tidningar och tidskrifter m. m., som på förenämnda sätt med post fortskaffas, tillämpade de bestämmelser, som i allmänhet gälla för befordran af korsbandsförsändelser med undantag likväl för hvad rörande högsta vikten för hvar särskild försändelse finnes föreskrifvet.

§ 4.

Mom. 1. Skulle tidning eller tidskrift upphöra att vidare utgifvas, innan den tid tilländagått, för hvilken prenumeration därå vid postanstalt skett, äger prenumeranten att å postanstalten vid anmälan återbekomma så mycket af den erlagda befordringsafgiften, som belöper för hvarje helt kvartal af den efter tidningens eller tidskriftens upphörande återstående prenumerationstiden.

Mom. 2. För den förlust, som i öfrigt drabbar prenumerant genom upphörande af tidning eller tidskrift, hvarå prenumeration vid postanstalt skett, ikläder sig postverket icke någon ansvarighet; åliggande det dock vederbörande posttjänstemän att lämna prenumeranten allt det biträde, som skäligen kan ifrågakomma, för att han må komma i åtnjutande af den ersättning, som i dylikt fall möjligen kan erhållas.

§ 5.

Generalpoststyrelsen tillkommer att meddela de ordningsregler, som för behörig tillämpning af de här ofvan gifna föreskrifter kunna finnas erforderliga.»

Frågan om ändring af nu gällande bestämmelser i detta ämne uppkom vid 1899 års riksdag genom en då väckt motion, att rätt till prenumeration vid postanstalt å den ort, där tidningen utgifves, äfven finge omfatta tidningar, som utkomma högst två gånger i veckan. Lokalabonnemang genom postverkets försorg får nämligen icke ske å tidning, som utkommer mer än en gång i veckan.

Vid behandlingen inom nämnda års Riksdags bevillningsutskott af berörda motion ansågs nödigt att för frågans bedömande erhålla utredning om de ökade kostnader, som den föreslagna förändringen skulle för postverket medföra. I anledning häraf inkom generalpoststyrelsen till utskottet med utredning i ämnet och yttrade i sammanhang därmed, bland annat, att, då anspråken på postverket med afseende å dess befattning med tidningsrörelsen allt mera ökades, men däremot allt mera aflägsnades möjligheten för postverket att tillfredsställa dessa anspråk utan anlitande af andra inkomster än dem, som, med tillämpning af gällande bestämmelser, inflöte af nämnda rörelse, det ville synas generalpoststyrelsen, som om tiden kunde vara inne för att underkasta författningarna angående postverkets tidningsrörelse en revision, särskildt i fråga om grunderna, efter hvilka postverkets ersättning för dess bestyr med tidningsprenumeration hädanefter borde beräknas; och uttalade generalpoststyrelsen såsom sin öfvertygelse, att äfven frågan om vidare utsträckning af svenska postverkets skyldighet att mottaga lokalprenumeration å vissa tidningar borde ställas i samband med en sådan revision.

Denna generalpoststyrelsens hemställan föranledde Riksdagen att i skrifvelse af den 29 april 1899 anhålla, att Kungl. Maj:t måtte taga under ompröfning, huruvida skäl kunde förefinnas att föranstalta om en revision af gällande stadganden angående tillhandahållande af tidningar genom postverkets försorg samt till Riksdagen inkomma med det förslag i berörda hänseende, hvartill förhållandena kunde föranleda.

Sedan med anledning häraf Kungl. Maj:t bemyndigat chefen för finansdepartementet att för utarbetande inom departementet af förslag till ändring i nyssberörda stadganden tillkalla särskilda sakkunnige, hvilka skulle hafva att utföra detta uppdrag enligt de närmare föreskrifter, departementschefen ägde meddela, uppdrog chefen för finansdepartementet den 15 juni 1899 åt särskilda kommitterade att deltaga i beredningen af förenämnda fråga. Dessa kommitterade öfverlämnade den 4 mars 1901 till chefen för civildepartementet, till hvilket departement ärendet dåmera öfverflyttats, utlåtande och förslag i ämnet, hvarefter generalpoststyrelsen den 23 november samma år, efter hörande af postinspektörerna i riket, till Kungl. Maj:t inkom med infordradt underdånigt utlåtande.

Enligt hvad utskottet inhämtat, har därefter, vid anmälan den 7 februari 1902 inför Kungl. Maj:t af ifrågavarande ärende, Kungl. Maj:t förordnat, det tillfälle skulle lämnas svenska tidningsutgifvareföreningen, styrelsen för aktiebolaget svenska telegrambyrån samt publicistklubben, sistnämnda korporation, efter det den beredt de inom densamma bildade pressföreningar*) tillfälle att yttra sig i frågan, att så fort ske kunde inkomma med det yttrande, hvartill anledning förefunnes. Hittills har emellertid af förenämnda korporationer endast svenska tidningsutgifvareföreningen afgifvit dylikt yttrande, hvilket, dagtecknadt den 29 maj nästlidet år, till vederbörande statsdepartement ingifvits den 1 därpå följande september.

Generalpoststyrelsen har i sitt ofvanberörda utlåtande funnit sig med vissa ändringar kunna godkänna det af särskilda kommitterade i ämnet afgifna författningsförslag. Vid införande här nedan af kommitterades förslag hafva dessa ändringar å vederbörliga ställen upptagits jämsides med kommitterades förslag.

---

*) Dessa pressföreningar äro enligt uppgift följande: mellersta Sveriges (Örebro), östra Sveriges (Kalmar), södra Sveriges (Halmstad), Göteborgs och västra Sveriges (Göteborg) samt nordsvenska pressföreningen (Gäfle).

Förslag

till

kungl. kungörelse

angående

villkoren för postbefordran af tidningar och andra periodiska skrifter.

Särskilda kommitterades förslag. *Generalpoststyrelsens förslag.*

§ 1.

Hvad i denna kungörelse stadgas beträffande tidningar, gäller äfven med afseende å periodiska skrifter i allmänhet.

§ 2.

Mom. 1. För att vinna postbefordran på de villkor, som här nedan föreskrifvas, skall tidning vara efter anmälan af vederbörande utgifvare införd i tidningsregister, som föres hos generalpoststyrelsen.

Mom. 2. Utkommer tidning i upplagor med olika pris eller olika antal nummer eller väsentligen olika innehåll, bör hvarje sådan upplaga vara i behörig ordning införd i tidningsregistret.

§ 3.

Mom. 1. Tryckalster, som efter abonnemang hållas allmänheten till handa, kunna med de i detta moment angifna undantag införas i tidningsregistret, såvida på anmälan om deras utgifvande bevis enligt tryckfrihetsförordningen blifvit af chefen för justitiedepartementet meddelade.

I tidningsregistret må ej införas:

1:o) tryckalster, om hvilket på grund af innehållets beskaffenhet eller eljest måste antagas, att det skall omfatta endast ett begränsadt antal nummer eller häften och efter utgifvande däraf upphöra att vidare utkomma;

Särskilda kommitterades förslag. *Generalpoststyrelsens förslag.*

2:o) tryckalster, hvars innehåll uteslutande eller i väsentlig mån består af större arbeten, eller af särskilda delar af sådana, afsedda att fortsättas från det ena numret eller häftet till det andra;

3:o) tryckalster, hvars innehåll uteslutande eller hufvudsakligen utgöres af en eller flera enskilda firmors eller personers kataloger eller priskuranter;

4:o) tidning, hvars benämning antingen är alldeles lika med titeln å tidning, som redan är för annans räkning införd eller behörigen anmäld till införande i tidningsregistret, eller ock med dylik titel företer sådan likhet, att tidningarna lätt kunna förväxlas.

Generalpoststyrelsen äger, där sådant anses nödigt, infordra profnummer af tryckalster, som varder anmäldt till införande i tidningsregistret.

Mom. 2. Af statsmyndigheter utgifna, nummervis utkommande författningssamlingar och tillkännagifvanden äfvensom Riksdagens protokoll med dertill hörande bihang kunna i registret införas utan hinder däraf, att de icke uppfylla de villkor, som i moment 1 af denna paragraf stadgas.

§ 4.

Mom. 1. Tidning eller tidningsupplaga, af hvilken under ett kalenderår icke utkommit något nummer, skall såsom upphörd afföras ur registret.

Mom. 2. Befinnes tryckalster, som blifvit i tidningsregistret infördt, sedermera i något afseende strida mot hvad i § 3 mom. 1 stadgas, äger generalpoststyrelsen förordna, att sådant tryckalster uteslutes ur tidningsregistret.

§ 5.

Mom. 1. Önskar utgifvare af tidning, att denna skall hållas vederbörande till handa efter abonnemang genom postverkets förmedling, bör han anmäla tidningen till införande i tidningstaxa, som för hvarje år utfärdas af generalpoststyrelsen.

Äro i taxan införda olika upplagor af en och samma tidning, anses i fråga om abonnemang genom postverkets förmedling hvarje upplaga såsom en särskild tidning.

Mom. 2. Å tidning, som utkommer mer än en gång i veckan, medgifves icke abonnemang vid postanstalt å den ort, där tidningen utgifves.

Särskilda kommitterades förslag.

§ 6.

Vid abonnemang å tidning genom postverkets förmedling har abonnenten att i förskott för den tid, hvarför abonnemanget sker, erlägga såväl den utgifvaren tillkommande prenumerationsafgift, där sådan förekommer, som ock belöpande afgift till postkassan.

§ 7.

Prenumerationsafgifter för tidningsexemplar, som förskrifvits genom postverkets förmedling, varda af postverket redovisade till vederbörande utgifvare, sedan minst ett nummer af de sålunda förskrifna exemplaren blifvit i behörig ordning aflämnadt till postbefordran; dock att vid redovisning af prenumerationsmedel för tidning, hvilken, sedan den börjat utgifvas, ännu ej har regelbundet utkommit under ett helt kalenderår och ett omedelbart därpå följande kalenderkvartal, må, såvida icke utgifvaren ställer säkerhet, som varder af generalpoststyrelsen godkänd, innehållas, hvad af erlagda prenumerationsafgifter anses motsvara återstående nummer af de genom postverket förskrifna exemplar af tidningen.

Generalpoststyrelsens förslag.

§ 7.

Prenumerationsafgifter — — —
— — — — — — — — — —
— — — — — — — — — —

— — — — — — — — — —
— — tidningen.

I hvarje fall äger utgifvare emellertid icke rätt att af postverket erhålla redovisning för influtna prenumerationsafgifter oftare än tre gånger i hvar månad.

Särskilda kommitterades förslag.

§ 8.

Mom. 1. Postafgiften för tidning, som varder genom postverkets förmedling förskrifven, utgöres af dels förskrifningsafgift och dels befordringsafgift.

Mom. 2. Förskrifningsafgiften utgår med:

a) 10 öre för hvarje abonnemang utan hänsyn till den tid, för hvilken abonnemanget tages; och

b) 2 procent af den utgifvaren tillkommande prenumerationsafgift, dock ej under 5 öre, allt räknadt för helt år och i förhållande därtill för kortare abonnemangstider.

Mom. 3. Befordringsafgiften beräknas för år och i förhållande därtill för kortare abonnemangstider sålunda:

a) 12 öre för hvarje nummer i veckan, men för tidning, som utkommer med mer än 7 nummer i veckan, 12 öre för hvart och ett af 7 nummer och 6 öre för hvarje öfverskjutande nummer i veckan; skolande tidning, hvilken utkommer mindre ofta än en gång i veckan, äfvensom de i § 3 mom. 2 omförmälda tryckalster räknas lika med tidning, som utgifves med ett nummer i veckan, hvarjämte i fråga om tidning, som under olika tider af året utkommer med olika antal nummer i veckan, afgiftsberäkningen bör grundas på medeltalet af

Generalpoststyrelsens förslag.

§ 8.

Mom. 1. Postafgiften — — —

— — — — — — — — — befordringsafgift.

Mom. 2. Förskrifningsafgiften — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — —

— — — — — — — — — —

— — — abonnemangstider.

Mom. 3. Befordringsafgiften beräknas för år och i förhållande därtill för kortare abonnemangstider sålunda:

a) *18* öre för hvarje nummer i veckan, men för tidning, som utkommer med mer än 7 nummer i veckan, *18* öre för hvart och ett af 7 nummer och *9* öre för hvarje öfverskjutande nummer i veckan; skolande — — — — — — —

— — — — — — — — — —

— — — — — — — — — —

Särskilda kommitterades förslag.

de sålunda förekommande nummerantal med afjämning, där så erfordras, till närmast högre hela tal; och

b) 6 öre för hvarje helt eller påbörjadt kilogram af tidningens sammanlagda vikt under nästföregående helårsperiod, räknad från och med den 1 oktober till och med den 30 september; skolande helårsvikten för tidning, som börjat utkomma under loppet af eller efter denna period, beräknas i förhållande till vikten af utgifna nummer af tidningen och för ny tidning med ledning af utgifvarens uppgift om tidningens blifvande vikt. Tidning åtföljande afgiftsfria bilagor skola inberäknas i tidningens vikt.

Mom. 4. Där vid sammanläggning af de i postafgiften ingående särskilda belopp uppkomma bråkdelar af öre, afrundas dessa uppåt till helt öretal.

Mom. 5. För hvarje gång abonnemang å tidning vid postanstalt sker, skall beloppet af postafgiften, ehvad abonnemanget afser längre eller kortare tid, alltid utgöra minst 20 öre för hvarje särskildt tidningsexemplar.

Mom. 6. Ingår öretal i den abonnemangsafgift, som abonnent har att å postanstalt erlägga, bör detta alltid kunna jämnt delas med 5; och skall fördenskull antingen den af utgifvaren betingade prenu-

Generalpoststyrelsens förslag.

— — — — — — — — — —
— till närmast högre hela tal; och

b) 9 öre för hvarje helt eller påbörjadt kilogram — — — —
— — — — — — — — — —
— — — — — — — — — —
— — — — — — — — — —
— — — — tidningens vikt.

Mom. 4. Där vid — — — —
— — — — — — — — — —
— — helt öretal.

Mom. 5. För hvarje — — —
— — — — — — — — — —
— — — — — — — — tidningsexemplar.

Mom. 6. Ingår öretal — — —
— — — — — — — — — —
— — — — — — — — — —

Särskilda kommitterades förslag.

merationsafgift eller, där sådan ej förekommer, postafgiften höjas med det belopp, som derför erfordras.

Mom. 7. Skulle tidning upprepade gånger utkomma med större antal nummer i veckan, än som legat till grund för postafgiftens beräknande, äger generalpoststyrelsen förordna om afgiftens höjande för exemplar af tidningen, som därefter förskrifvas; och åligger i sådant fall tidningens utgifvare eller den, till hvilken prenumerationsmedlen skola af postverket redovisas, att för hvart exemplar af tidningen, som, efter det förordnande om postafgiftens höjning trädt i kraft, varder aflämnadt till postbefordran efter den lägre afgiften, erlägga ett mot skillnaden i postafgifter svarande belopp, hvilket må vid sedermera skeende redovisning för influtna prenumerationsmedel innehållas.

Enahanda gäller, om vikten af tidning, som ej utkommit under den i moment 3 b) här ofvan omförmälda tidsperiod, skulle visa sig i väsentlig mån öfverstiga, hvad som motsvarar den beräknade helårsvikten af tidningen.

Mom. 8. Utgifvare af i tidningstaxan införd tidning vare pliktig att till vederbörande postanstalt af hvarje utkommande nummer öfver-

Generalpoststyrelsens förslag.

— — — — — — — — — — —
— — — — — — — erfordras.

Mom. 7. Skulle tidning — —
— — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — —
innehållas.

Enahanda — — — — — — —
— — — — — — — — — — —

— — — tidningen.

Mom. 8. Utgifvare — — —
— — — — — — — — — — —

Särskilda kommitterades förslag.	*Generalpoststyrelsens förslag.*
lämna ett fullständigt exemplar, innehållande jämväl sådana bilagor, som här ofvan i moment 3 nämnas.	— — — nämnas.

§ 9.

Mom. 1. Vid aflämnande till postbefordran böra tidningar, som blifvit genom postverkets förmedling förskrifna, vara vikna, hvarje exemplar för sig, i ett format, som lämpar sig för postbehandlingen och i hvarje fall ej må öfverskrida ett ytinnehåll af 15 kvadratdecimeter.

Mom. 2. Tidning, som skall befordras efter abonnemang genom postverkets förmedling, får icke vara inbunden samt ej heller med därtill hörande afgiftsfria bilagor i vikt öfverstiga 150 gram.

Hvad sålunda föreskrifvits, äge icke tillämpning med afseende å de i § 3 mom. 2 omförmälda tryckalster.

§ 10.

Mom. 1. Har tryckalster blifvit af anledning, som i § 4 mom. 2 omförmäles, uteslutet ur tidningsregistret, skall, om dessförinnan abonnemang därå mottagits genom postverket och belöpande afgifter därför uppburits, postbefordringen till abonnenterna under den tid, ifrågavarande abonnemang omfatta, fortgå i enahanda ordning, som i afseende å genom postverket förskrifna tidningar iakttages.

Mom. 2. Skulle tidning upphöra att vidare utgifvas, innan den tid tilländagått, för hvilken abonnemang därå vid postanstalt skett, äger abonnenten att å postanstalten vid anmälan återbekomma så mycket af den erlagda befordringsafgiften, som belöper för hvarje helt kvartal af den efter tidningens upphörande återstående abonnemangstiden.

Mom. 3. För den förlust, som i öfrigt drabbar abonnent genom upphörande af tidning, hvarå abonnemang vid postanstalt ägt rum, ikläder sig postverket icke någon ansvarighet; åliggande det dock vederbörande posttjänstemän att lämna abonnenten allt det biträde, som skäligen kan ifrågakomma, för att han må komma i åtnjutande af den ersättning, som i dylikt fall möjligen kan erhållas.

Särskilda kommitterades förslag.

§ 11.

Mom. 1. Varda tidningsexemplar, som blifvit i annan ordning än genom postanstalt förskrifna, af vederbörande utgifvare till postanstalt i den ort, där tidningen utgifves, aflämnade till postbehandling såsom korsbandsförsändelser, må, efter anmälan af utgifvaren, postbefordringsafgiften beräknas efter sammanlagda vikten af de på en gång till postbehandling aflämnade försändelser; och skall i sådant fall afgiften utgöra för hvarje vikt af ett kilogram:

1:o) för tidning, som utkommer mer än 7 gånger i veckan, 10 öre;

2:o) för tidning, som utkommer 6 eller 7 gånger i veckan, 12 öre; samt

3:o) för tidning, som utkommer mindre ofta, 15 öre.

Postbefordringsafgift enligt dessa grunder må, hvar gång tidningar aflämnas till postbehandling, ej beräknas för mindre vikt än två kilogram.

Vikten beräknas i kilogram och hektogram. Uppkomma vid vägning delar af hektogram, afrundas dessa uppåt till helt hektogram.

Vid afgiftens erläggande böra uppkommande delar af kilogram afjämnas till närmast högre helt eller halft kilogram, äfvensom bråkdelar af öre afrundas uppåt till helt öretal.

Generalpoststyrelsens förslag.

§ 11.

Mom. 1. Varda tidningsexemplar af vederbörande utgifvare —

— — till postbehandling aflämnade försändelser; *och skall i sådant fall afgiften utgöra 12 öre för hvarje vikt af ett kilogram.*

Postbefordringsafgift — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — två kilogram.

Vid bokföring af vikten beräknas densamma i kilogram och hektogram. Uppkomma — — — — — — — — — helt hektogram.

Vid afgiftens — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — helt öretal.

Särskilda kommitterades förslag.

Mom. 2. Där i särskilda fall Kungl. Maj:t finner omständigheterna sådant föranleda, må de i moment 1 af denna paragraf stadgade villkor tillämpas äfven i afseende å tidningsexemplar, som af annan än vederbörande utgifvare aflämnas till postbehandling såsom korsbandsförsändelser.

Mom. 3. Den, som, i syfte att undandraga postverket inkomst, till postbehandling enligt de här ofvan i denna paragraf stadgade villkor aflämnar försändelser, hvilka uppenbarligen icke böra komma i åtnjutande af sådan postbehandling, vare förfallen till böter från och med 5 till och med 50 kronor.

Mom. 4. Aflämnas tidningsexemplar i annan ordning, än som i moment 1 af denna paragraf stadgas, till postbefordran såsom korsbandsförsändelser, skall för hvar särskild försändelse, ehvad denna utgöres af ett eller flera exemplar af samma eller olika tidningar, befordringsafgiften utgöra 1 öre för hvar vikt af 50 gram eller del af 50 gram, dock att afgiften för hvarje försändelse ej må understiga 2 öre, om försändelsen å postanstalt behandlas utan att med post eller af landtbrefbärare fortskaffas, samt i andra fall 4 öre.

Mom. 5. I öfrigt varda å tidningar, som aflämnas till postbefor-

Generalpoststyrelsens förslag.

Mom. 2. Där i särskilda — — — — — — — — — — — — — — — — — såsom korsbandsförsändelser.

Mom. 3. Den, som, — — — — — — — — — — — — — — — — 50 kronor.

Mom. 4. I öfrigt varda — — — — — — — — — — —

Särskilda kommitterades förslag.	*Generalpoststyrelsens förslag.*
dran såsom korsbandsförsändelser, tillämpade de bestämmelser, som i allmänhet gälla för befordran af sistnämnda försändelser, med undantag likväl för hvad rörande högsta vikten för hvar särskild försändelse finnes föreskrifvet.	— — — — — — — — finnes föreskrifvet.
§ 12.	§ 12.
Mom. 1. Såsom bilaga till tidning kan oinbundet tryckalster vinna postbefordran enligt de villkor, som här nedan i denna paragraf stadgas.	*Mom. 1.* Såsom — — — — — — — — — — — — — — stadgas.
Mom. 2. Å tryckalster, hvilket är afsedt att såsom tidningsbilaga postbefordras, skall finnas i tryck angifvet, att det utgör bilaga till den tidning, som det åtföljer; och skall i tidningen vara infördt tillkännagifvande därom, att bilagan åtföljer densamma.	*Mom. 2.* Å tryckalster, — — — — — — — — — — — —
Vid aflämnande till postbehandling bör bilaga vara inlagd i det tidningsexemplar, till hvilket bilagan hör.	
Med hvarje särskildt tidningsexemplar kunna följa flera bilagor, dock ej mer än ett exemplar af en och samma bilaga.	— — — — — — — — — — samma bilaga.
Mom. 3. Följande bilagor skola, när de utan särskild betalning utöfver prenumerationspriset åtfölja tidning till alla dess abonnenter, och under villkor att de vid aflämnande till postbehandling icke hafva ett format, som är afsevärdt större	*Mom 3.* Följande bilagor —

Särskilda kommitterades förslag.

än det format, hvari hufvudnumret aflämnas till posten, anses såsom delar af tidningen och följaktligen utan särskild afgift med posten befordras, nämligen:

1:o) planscher, kartor och andra dylika bilagor, hvilka utgöra förklaring af eller eljest tydligen hänföra sig till innehållet i den tidning, som de åtfölja; samt

2:o) bihang, hvilka äro utgifna af tidningens redaktion för att utgöra tillägg till eller fortsättning af det tidningsnummer, som de åtfölja; dock med förbehåll att dessa bihang skola vara tryckta å samma ort som hufvudnumret.

Mom. 4. I öfriga fall bör för tryckalster, hvilka äro afsedda att vinna postbefordran såsom bilagor till tidning, som skall med posten försändas antingen efter förskrifning genom postanstalt eller på de villkor, som i § 11 mom. 1 stadgas, till postkassan erläggas en särskild afgift, hvilken för hvarje exemplar af sådan bilaga beräknas till $^1/_2$ öre för hvar vikt af 25 gram eller del af 25 gram; dock att, där i särskilda fall omständigheterna sådant föranleda, generalpoststyrelsen äger medgifva, att bilaga må jämte den tidning, till hvilken den hör, postbefordras antingen utan särskild godtgörelse eller mot lägre postbefordringsafgift än den, som skolat

Generalpoststyrelsens förslag.

— — — — — — — — — —

hufvudnumret.

Mom. 4. I öfriga fall — —

— — — — — — — — — —

— — — — — — — — — —

Särskilda kommitterades förslag.

erläggas med tillämpning af hvad sålunda blifvit stadgadt.

Där vid beräkning af afgift enligt detta moment uppkomma bråkdelar af öre, afrundas dessa uppåt till helt öretal.

Mom. 5. Särskild postbefordringsafgift erlägges icke för:

1:o) bilagor till tidningar, hvilka postbefordras såsom korsbandsförsändelser, enligt hvad i § 11 mom. 4 stadgas;

2:o) tidningsbilagor, hvilka endast afse abonnemang å den tidning, de åtfölja;

3:o) sådana officiella berättelser eller meddelanden, som enligt Kungl. Maj:ts föreskrift med Post- och Inrikes tidningar utdelas till allmänheten.

§ 13.

Där till vinnande af snabbare postbefordran så är nödigt, vare utgifvare af tidning berättigad att å annan tid än den, då postanstalten å utgifningsorten hålles öppen för allmänheten, därstädes till postbefordran aflämna exemplar af tidningen. Om sådant aflämnande sker för tidningens befordran med postlägenhet, som afgår å annan tid än söckendagar mellan kl. 7 f. m. och 10 e. m., skall till postverket erläggas en särskild afgift, hvilken, hvad angår tidning, som sålunda af-

Generalpoststyrelsens förslag.

— — — — — — — — — —

helt öretal.

Mom. 5. Särskild postbefordringsafgift erlägges icke för:

1:o) tidningsbilagor, hvilka endast afse abonnemang å den tidning, de åtfölja;

2:o) sådana officiella berättelser eller meddelanden, som enligt Kungl. Maj:ts föreskrift med Post- och Inrikes tidningar utdelas till allmänheten.

§ 13.

Där till vinnande af snabbare postbefordran utgifvare af tidning anmäler sig önska att å annan tid än den, då postanstalten å utgifningsorten hålles öppen för allmänheten, därstädes till postbefordran aflämna exemplar af tidningen, är sådant medgifvet mot skyldighet för utgifvaren att därför erlägga till postverket en särskild afgift, hvilken hvad angår tidning som sålunda aflämnas sex eller flera gånger i veckan, utgör, efter helt år räknadt, för ett antal af högst fem hundra exemplar 500 kronor och

Särskilda kommitterades förslag.	*Generalpoststyrelsens förslag.*
lämnas sex eller flere gånger i veckan, må utgöra, efter helt år räknadt, för ett antal af högst fem hundra exemplar 500 kronor och för hvarje öfverskjutande antal af högst ett hundra exemplar 50 kronor, men för tidning, som aflämnas mindre ofta än sex gånger i veckan, minskas i förhållande därtill.	*för hvarje öfverskjutande antal af högst etthundra exemplar 50 kronor, men för tidning, som aflämnas mindre ofta än sex gånger i veckan, minskas i förhållande därtill.*
Efter pröfning, huruvida och i hvad mån ett dylikt medgifvande åt tidningsutgifvare kan medföra olägenhet för posttjänsten eller föranleda tillökning i vederbörande postanstalts personal, äger generalpoststyrelsen bestämma, om och på hvilka villkor befrielse från eller nedsättning i ofvannämnda afgift kan tidningens utgifvare beviljas.	*Efter pröfning, huruvida och i hvad mån ett dylikt medgifvande åt tidningsutgifvare kan medföra olägenhet för posttjänsten eller föranleda tillökning i vederbörande postanstalts personal, äger generalpoststyrelsen emellertid bestämma, om och på hvilka villkor befrielse från eller nedsättning i ofvannämnda afgift kan tidningens utgifvare beviljas.*

§ 14.

Generalpoststyrelsen tillkommer att meddela de ordningsregler, som för behörig tillämpning af de här ofvan gifna föreskrifter kunna finnas erforderliga.

Nu gällande bestämmelser i detta ämne innefattas, såsom redan förut anmärkts, i kungl. kungörelsen den 11 maj 1883 med däri år 1891 vidtagna ändringar. Dessa bestämmelser afse först och främst afgiften för tidningar, som abonneras genom postverkets försorg, och för bilagor till dylika tidningar, vidare afgiften för tidningskorsband samt slutligen restitution af tidningsmedel. Hufvudprinciperna för denna lagstiftning infördes genom kungl. kungörelsen den 18 oktober 1872, hvilken kungörelse trädde i kraft den 1 januari 1873. Före denna tid utgick afgift till staten i form af stämpel, som drabbade alla tidningar, vare sig dessa postbefor-

drades eller ej. De principer, som genom 1872 års kungörelse vunno insteg i vår lagstiftning, äro hvad angår postabonnerade tidningar, följande.

Vid prenumeration af tidning genom postverkets försorg erlägges, förutom prenumerationsafgift, en särskild i viss procent af prenumerationspriset beräknad afgift för postbefordran af tidningen. Sistnämnda afgift uppgår för närvarande till 20 procent af prenumerationspriset för tidning, som utkommer mer än en gång i veckan, och 10 procent af samma pris för tidning, som utkommer en gång i veckan eller mindre ofta. Vidare finnas i afseende på postbefordringsafgiften bestämmelser, att densamma icke må öfverstiga vissa belopp, beroende på tidningens ytinnehåll, äfvensom föreskrift, att för hvar gång prenumeration sker genom posten postbefordringsafgiften icke må understiga visst belopp, 20 öre. Sistnämnda bestämmelse afser bland annat att förekomma, att sådana tidningar, för hvilka prenumerationsafgift icke utgår, varda genom postens försorg befordrade utan särskild befordringsafgift. De ofvan anmärkta afgifterna om 20 resp. 10 procent af prenumerationspriset hafva gällt sedan år 1884. Före detta år voro ifrågavarande afgifter något högre, enligt kungl. kungörelsen den 2 maj 1879. Dessförinnan utgingo afgifterna med samma belopp som nu. Den höjning, som beslöts år 1879, hade sin orsak i det mindre gynnsamma ekonomiska resultat, poströrelsen lämnat under senare hälften af 1870-talet.

I afseende på utvecklingen af postverkets tidningsrörelse, efter det 1883 års kungörelse trädt i kraft, tillåter sig utskottet hänvisa till de två diagram, hvilka i aftryck äro detta betänkande bilagda. Af dessa diagram framgår, hurusom tidningsrörelsen i afsevärd grad ökats. Enligt hvad diagrammet n:o 1 utvisar, beräknades år 1884 antalet genom postverket prenumererade exemplar af tidningar till 28 millioner, och år 1902 hade denna siffra nått upp till nära 150 millioner. Antalet årsexemplar utgjorde år 1884 277,000 och år 1901 — någon uppgift för år 1902 finnes ännu icke — öfver 1,000,000.

Ser man åter på postverkets inkomster af tidningsrörelsen under denna tid, finner man, att dessa ingalunda stå i relation till den ökade rörelsen. Inkomsterna — med hänsyn endast till tidningsrörelsen — utgjorde år 1884 214,000 kronor och år 1901 — uppgift för år 1902 saknas ännu — 563,000 kronor. Det visar sig således, att rörelsen växt afsevärdt fortare än inkomsterna. Då postbefordringsafgifterna äro beroende på tidningarnas prenumerationsafgifter, framgår häraf äfven, att, på sätt samma diagram jämväl utvisar, dessa senare icke heller vuxit i förhål-

lande till rörelsen. Härvid må dock ihågkommas, att inkomsterna af prenumerationsmedel i flere fall äro af mindre betydelse för tidningarna, enär dessa hafva sina hufvudsakligaste inkomster af annonsmedel.

Jämför man postverkets tidningsrörelse med poströrelsen i öfrigt, i hvilket afseende utskottet tillåter sig att hänvisa till förut omförmälda, med n:o 2 betecknade diagram, finner man, att antalet öfriga försändelser från att år 1884 hafva utgjort 58,8 millioner år 1901 ökats till 160,3 millioner, samt att inkomsterna under denna tid ökats från 5,88 millioner kronor till 12,28 millioner kronor. Å nämnda diagram förekommer vidare en uppgift om antalet postförsändelser, som kunna befordras för 1 krona. År 1884 utgjorde detta antal af postabonnerade tidningar 131 nummerexemplar och af andra försändelser än tidningar endast 9,7 stycken. År 1901 uppgick antalet tidningar till 251 nummerexemplar, eller hade med andra ord nära nog fördubblats, under det motsvarande siffra för andra försändelser uppgick till 13 stycken, utvisande en ökning af allenast något mer än en tredjedel. Då, enligt hvad här ofvan anförda siffror utvisa, en ganska afsevärd skillnad förefinnes mellan postverkets inkomster af tidningsrörelsen och af andra försändelser, ligger det nära till hands att antaga, att inkomsterna af tidningsrörelsen i själfva verket icke svara mot utgifterna därför. Enligt en af de särskilde kommitterade föranstaltad, på generalpoststyrelsens beräkningar grundad utredning beträffande postverkets utgifter för tidningsrörelsen under år 1898, uppgingo desamma till öfver en och en half million kronor, under det att, såsom förut nämnts, inkomsterna för samma tid belöpte sig till omkring 465,000 kronor.

Det arbete, den ifrågavarande rörelsen förorsakar postverket, är i själfva verket mycket omfattande. Genom postverkets försorg utgifves en särskild taxa, upptagande samtliga tidningar, hvarå prenumeration får äga rum, äfvensom därför bestämda priser. Med tillhjälp af denna taxa kan allmänheten hos postverket rekvirera de tidningar, den önskar. Samtliga afgifter erläggas till postverket, som därefter utbetalar prenumerationsmedlen till de olika tidningarna. Vederbörande tidningsutgifvare hafva endast att efter postens beställning låta aflämna tidningarna på postkontoren — hvilket mången gång sker direkt från tryckeriet och utan att tidningarna ens hunnit vikas —, hvarefter postverket tillser, att de komma allmänheten till handa. I betraktande af allt detta, äfvensom af det utrymme, som erfordras för förvaring och transport af dessa synnerligen skrymmande försändelser, torde det ligga i öppen dager, att utgifterna för tidningsrörelsen uppgå till ganska afsevärda belopp. Den

ofvan angifna slutsumman af något öfver en och en half million kronor fördelar sig på följande sätt: till personalen 702,000 kronor, kostnader för transport 735,000 kronor samt diverse utgifter 119,000 kronor.

Af hvad här ofvan blifvit anfördt framgår, att för att söka utjämna det antydda missförhållandet mellan inkomsterna och utgifterna för postverkets tidningsrörelse en höjning af postbefordringsafgifterna torde böra äga rum. I sammanhang härmed torde emellertid också själfva beräkningsgrunden för dessa afgifter böra förändras. Det har nämligen visat sig, att de nuvarande procentuella afgifterna icke följa tidningsrörelsens utveckling. Tack vare annonser och liknande inkomstkällor hafva tidningarna kunnat betydligt nedsätta prenumerationsprisen, hvilket åter haft till följd, att äfven postbefordringsafgifterna blifvit mindre. Helt andra förhållanden rådde, då i början af 1870-talet de procentuella afgifterna infördes. Något utveckladt annonssystem hade då ännu ej vunnit insteg, utan svarade tidningarnas nummerantal och vikt något så när mot prenumerationspriset. Då befordringsafgiften beräknades efter detta pris, stod också den ersättning, som till en början kom postverket till del, i rimligare proportion till postverkets arbete, än för närvarande är fallet.

En annan och betydelsefullare olägenhet med nu gällande afgifter är, att de ställa sig synnerligen orättvist för olika tidningar. Så betalar till exempel en dyrbarare tidning en emot prenumerationsafgiften svarande högre postbefordringsafgift, äfven om det besvär, den bereder postverket, måhända är långt mindre än det, som förorsakas af en tidning med betydligt mindre prenumerationsafgift och följaktligen äfven mindre postbefordringsafgift.

Kommitterade, som funno angeläget att erhålla kännedom om de åsikter och önskningar, hvilka i afseende å postverkets tidningsrörelse gjorde sig gällande bland tidningsutgifvarne i olika delar af landet, lämnade för sådant ändamål åtskilliga korporationer af tidningsmän tillfälle att yttra sig i ämnet. Af de yttranden, som med anledning häraf kommo kommitterade till handa, syntes framgå ej mindre att inom tidningsmannakretsar allmänt rådde den önskan, att postverket fortfarande skulle förmedla tidningsabonnemang, än äfven att postverket vore berättigadt till full ersättning för de utgifter, som därmed vore förenade. Då dessa yttranden afgåfvos, förelåg emellertid ännu icke den af generalpoststyrelsen verkställda kostnadsberäkning. I betraktande af de betydliga belopp, denna beräkning utvisade, funno sig kommitterade icke kunna ifrågasätta en sådan förhöjning i postafgifterna, att de beräknade kostnaderna blefve till fullo ersatta,

utan ansågo kommitterade, att denna höjning borde begränsas till hvad som å ena sidan kunde i någon mån motsvara postverkets behof af ökade inkomster för tidningsrörelsen och å andra sidan, med hänsyn till de förhållanden, som utvecklat sig i skydd af de nuvarande bestämmelserna i ämnet, borde kunna genomföras utan att alltför mycket försvåra tidningarnas spridning.

Under sådana förhållanden funno sig kommitterade icke kunna förorda större höjning än som motsvarade 70 procent af de afgifter, som tidningarna för närvarande betala, en visserligen i och för sig ej obetydlig, men i förhållande till utgiftssumman dock ganska låg siffra.

För att söka afhjälpa de olägenheter, som med nu gällande bestämmelser uppstått med afseende på postverkets tidningsrörelse, hafva kommitterade, enligt hvad ofvan anförts, haft att tillse, icke blott att postverket bereddes ökade inkomster, utan äfven att grunden för afgifternas beräkning blefve sådan, att desamma mera rättade sig efter det arbete och besvär, som förorsakades postverket. Ur denna synpunkt hafva kommitterade föreslagit införandet af två särskilda afgifter, en *förskrifningsafgift* och en *postbefordringsafgift*, af hvilka den förra skulle utgöra ersättning för rekvisition af tidningarna äfvensom för emottagande och utbetalande af de influtna prenumerationsmedlen, och den senare vara godtgörelse för expedierande och befordring af tidningarna.

I afseende på till en början *förskrifningsafgiften* ansågo kommitterade denna böra utgå med samma belopp för samtliga abonnemang, oafsedt den tid, abonnemanget omfattade, och utan hänsyn till den betingade prenumerationsafgiften. Ifrågavarande afgift föreslogs af kommitterade skola utgöra 10 öre för abonnemang. Vid sidan af denna afgift ansågs postverket jämväl berättigadt att uppbära en särskild afgift, afsedd att utgå i förhållande till priset för tidningen; och föreslogs sistnämnda afgift skola utgöra 2 procent af vederbörande tidnings pris hos utgifvaren. Att på detta sätt i viss mån bibehålla en procentuell afgift ansågs af kommitterade vara lämpligt ej blott från synpunkten af en öfvergångsbestämmelse från det procentuella systemet, utan äfven med hänsyn till postverkets olika ansvar för de medel, som uppbäras för en dyrare tidning, än för dem, hvilka härflyta från en billigare.

Med stöd af förefintliga uppgifter om antalet prenumeranter år 1898 beräknades af kommitterade denna förskrifningsafgift, i hvilken jämväl borde inbegripas den särskilda procentuella afgiften, komma att inbringa en sammanlagd inkomst af omkring 190,000 kronor.

Beträffande åter *postbefordringsafgiften* skulle, enligt kommitterades uppfattning, denna afgift uteslutande grunda sig på tidningarnas nummerantal och vikt, af hvilka båda faktorer postverkets bestyr med tidningarnas försändande och tillhandahållande till vederbörande adressater hufvudsakligen berodde. Det vore nämligen uppenbart, att ju flera nummer funnes att befordra, desto mer omfattande blefve arbetet därmed, äfvensom att ju mer tidningarna vägde, desto större blefve postverkets utgifter för transport på järnväg och landsväg. Afgiften skulle således sammansättas af en *nummerafgift* och en *viktafgift*, hvilka båda afgifter kommitterade ansågo böra bestämmas uteslutande med hänsyn till de inkomster, som borde beredas postverket af tidningsrörelsen; och ansågs därvid proportionen mellan sagda afgifter böra bestämmas så, att viktafgiften blefve jämförelsevis mindre betungande än nummerafgiften, enär, enligt kommitterades uppfattning, postverkets arbete med tidningarnas försändande och utdelande hufvudsakligen rättade sig efter antalet nummer och endast i mindre mån efter tidningarnas vikt. Efter öfvervägande af de på denna fråga inverkande omständigheter beslöto kommitterade föreslå, att nummerafgiften måtte bestämmas till 12 öre för hvarje nummer i veckan och viktafgiften till 6 öre för hvarje kilogram af tidningens årsvikt. Enligt verkställda beräkningar skulle då nummerafgifterna för år 1898 hafva inbragt omkring 270,000 kronor och viktafgifterna omkring 250,000 kronor, eller tillsammans med förskrifningsafgifterna något öfver 700,000 kronor, motsvarande, såsom förut anmärkts, en förhöjning af 70 procent.

Denna höjning fann emellertid generalpoststyrelsen vara alltför obetydlig; och ansåg styrelsen för sin del, att någon mindre höjning än 50 procent utöfver den af kommitterade föreslagna icke kunde förordas. Ifrågavarande afgifter skulle då utgöra, nummerafgiften 18 öre för hvarje nummer och viktafgiften 9 öre för kilogram. Inkomsterna af dessa afgifter tillika med förskrifningsafgiften beräknades af generalpoststyrelsen till inemot 1,000,000 kronor, motsvarande en förhöjning med omkring 130 procent af de nuvarande afgifterna.

Tidningsutgifvareföreningen har i allmänhet ställt sig på kommitterades ståndpunkt utan att likväl vilja bibehålla de procentuella afgifterna, hvaraf inkomsterna för år 1898 af kommitterade beräknats till 60,000 kronor.

I betraktande af den utaf kommitterade föreslagna, ej oväsentliga höjningen i afgifterna för postabonnerade tidningar ansågo emellertid kommitterade det vara angeläget att jämväl bereda tidningarna utväg att

på annat sätt och mot billigare afgift befordras med posten. Kommitterade fäste då sin uppmärksamhet vid den befordring, som äger rum i Norge. Där ombestyra vederbörande tidningsutgifvare själfva tidningarnas spridning och upptagandet af prenumerationsafgifter. Vid tidningarnas aflämnande till posten äro de särskilda exemplaren i regel försedda med fullständiga adresser och sådana, som skola befordras till samma ort, sammanslagna i buntar eller paket. Samtliga tidningsexemplaren vägas tillsammans, hvarefter en viss afgift beräknas för den sammanlagda vikten af de på detta sätt expedierade tidningarna. Expeditionen blifver härigenom synnerligen snabb, och metoden anses i Norge fördelaktig såväl för postverket som ock för tidningarna och allmänheten.

Då därigenom äfven bereddes möjlighet att tillmötesgå tidningarnas kraf på snabbare expedition, ansågo sig kommitterade böra föreslå införandet af en liknande metod här i Sverige genom rätt att använda s. k. *utgifvarekorsband.* I likhet med hvad som är fallet i Norge, skulle tidningsutgifvarne själfva ombesörja tidningarnas spridning äfvensom upptagandet af prenumerationsafgifterna. Postbefordringen åter skulle postverket åtaga sig och söka att göra denna så billig och bekväm som möjligt. Tidningarna skulle aflämnas inbuntade i högar och vägas tillsammans, till skillnad mot öfriga korsbandsförsändelser, hvilka vägas hvar för sig, därigenom expeditionen fördröjes. Att tidningarna sålunda finge aflämnas inbuntade och vägas på en gång vore af stor betydelse, i synnerhet för de dagliga tidningarna, enär tiden för deras postbehandling därigenom kunde betydligt förkortas.

Beträffande den afgift, som borde föreskrifvas för dessa utgifvarekorsband, ansågs denna böra uteslutande hänföra sig till tidningarnas vikt och icke till antalet nummer, hvilket senare nämligen skulle komma att fördröja expeditionen. Denna viktafgift skulle, enligt hvad kommitterades flertal ansåg, bestämmas efter samma grunder som afgiften för vanliga tidningskorsband. Sistnämnda afgift hade städse satts något lägre än afgiften för postabonnerade tidningar, enär postverkets utgifter för korsbanden vore mindre. Kommitterade beräknade då de belopp för kilogram, som för de olika tidningarna skulle motsvaras af afgifterna för postabonnerade tidningar. Härvid visade sig emellertid ganska stora skiljaktigheter i afgifterna för tidningar med olika antal nummer. Tidningar med lägre antal nummer hafva nämligen i allmänhet proportionsvis högre postafgift än tidningar, som utkomma oftare. Vid sådant förhållande ansågo kommitterade, att olika afgifter borde införas, en för tidningar,

som utkomma oftare, såsom de dagliga tidningarna, samt en annan och högre afgift för sådana, som utkomma mindre ofta. Härför talade äfven, enligt kommitterades mening, den omständigheten, att de oftare utkommande tidningarna vålla postverket relativt mindre besvär än de tidningar, som utkomma mindre ofta. För de förra har nämligen postverket inrättat sig en gång för alla, hvaremot för de senare ofta särskilda anstalter måste vidtagas, hvilka vålla postverket ökning i arbete och omkostnader.

I afseende på denna punkt uppnåddes bland kommitterade icke full enighet, i det två af kommitterade funno det olämpligt att för dessa utgifvarekorsband föreskrifva olika afgifter. De förmenade nämligen, dels att svårigheter skulle komma att uppstå vid expeditionen, dels ock att en dylik bestämmelse vore principiellt oriktig och att i följd häraf utgifvarekorsband icke skulle komma till någon användning. Äfven generalpoststyrelsen och tidningsutgifvareföreningen biträdde denna afvikande mening.

Såsom förut antydts omfatta nu gällande bestämmelser äfven afgiften för tidningar, hvilka försändas som vanliga korsband. Enligt kungl. kungörelsen den 21 maj 1891 är denna afgift bestämd till 1 öre för hvar vikt af 50 gram, men med en minimiafgift af 4 öre för försändelser till annan ort och 2 öre för lokalförsändelser. Härutinnan föreslogo kommitterade icke någon förändring, hvaremot generalpoststyrelsen ansåg dessa s. k. vanliga tidningskorsband, hvilka vållade postverket ej ringa besvär, blifva öfverflödiga, därest man bestämde sig för införandet af s. k. utgifvarekorsband. Häremot invändes från tidningsutgifvareföreningens sida, att genom borttagandet af dessa s. k. vanliga tidningskorsband afgifterna komme att väsentligt ökas för s. k. returtidningar eller sådana, som af abonnentsamlare icke varit använda. Denna fråga syntes för öfrigt nära sammanhänga med frågan om portot för trycksaker. Så länge detta vore så högt, som nu är fallet, skulle nämligen för dem, hvilka begagna sig af tidningskorsband, borttagandet af dessa särskilda tidningskorsbandsporton vålla ej ringa olägenhet.

Af den redogörelse, som här ofvan blifvit lämnad, framgår, att den ersättning, som med stöd af nu gällande bestämmelser utgår till postverket för dess befattning med tidningsrörelsen, icke är tillräcklig att betäcka postverkets af bestyret med tidningarna föranledda utgifter. Krafvet på ökad godtgörelse för postverkets bestyr med tillhandahållandet af tidningar till allmänheten har äfven till fullo beaktats af åtminstone

några af de tidningskorporationer, hvilka haft tillfälle att till kommitterade afgifva yttrande i frågan.

Då emellertid, på sätt af ofvanstående redogörelse jämväl framgår, ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning, synes utskottet någon åtgärd i det af motionären angifna syfte, om än en sådan åtgärd må vara af behofvet påkallad, likväl icke för närvarande böra ifrågakomma.

Utskottet hemställer fördenskull,

att herr Nyströms ifrågavarande motion om höjning af postbefordringsafgifterna för inländska tidningar icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 17 mars 1903.

På bevillningsutskottets vägnar:

H. CAVALLI.

CENTRALTRYCKERIET, STOCKHOLM, 1903.